

Finansdepartementet
Akersgt. 40
0030 Oslo

Oslo, 25. november 2010

HØRINGSNOTAT OM SKATTEFRADRAK FOR KOSTNADER TIL FORSKNING OG UTVIKLING (FOU-FRADRAK) - FORSLAG TIL ENDRING AV FINANSDEPARTEMENTETS SKATTELOVFORSKRIFT (FSFIN) § 16-40 MV.

Forskningsrådet har gjort oss oppmerksom på høring vedr SkatteFUNN og har oppfordret Norsk Designråd som virkemiddelaktør å utarbeide høringsuttalelse dersom vi har kommentarer til høringsnotatet fra Finansdepartementet.

1. Innledning

Norsk Designråd skal fremme bruk av design som et strategisk innovasjonsverktøy for å oppnå større konkurranseevne og lønnsomhet i norsk næringsliv og er finansiert over stasbudsjettet via Nærings- og handelsdepartementet som ledd i myndighetenes nærings- og innovasjonspolitik.

I stortingsmelding nr. 7 "Et nyskapende og bærekraftig Norge", har Norsk Designråd og Designdrevet Innovasjonsprogram fått en tydelig rolle i myndighetens arbeid for å øke verdiskapningen i norsk næringsliv.

I Innovasjonsmeldingens "Sammendrag" er det listet opp 12 spesifikke innsatsområder i regjeringens innovasjonspolitik, hvor bl.a. følgende står å lese:

"Regjeringen styrker bruken av design som innovasjonsverktøy, blant annet ved å opprette et Designdrevet Innovasjonsprogram."

Norsk Designråd har i denne forbindelse et tett samarbeid med Forskningsrådets avdeling for SkatteFUNN i forhold til Norsk Designråds saksbehandling av bedriftssøknader til Designdrevet Innovasjonsprogram for å kvalitetssikre søknadenes forskningskvalitet. Likeledes har Norsk Designråd i flere år hatt et samarbeid med

SkatteFUNN avdelingen omkring veiledninger for saksbehandling av SkatteFUNN søknader hvor designekspertise og metodikk er beskrevet som del av FoU utfordringen.

Vi har med bakgrunn i dette arbeidet meget god innsikt i SkatteFUNN, både mht konstruksjon og mht virkningsgrad ute i den enkelte bedrift.

Vårt inntrykk er at SkatteFUNN oppfyller intensjonene på en svært god måte og er av stor verdi for FoU innsatsen i SMB.

Gjennom utviklingen av Designrevet Innovasjonsprogram har vi opparbeidet oss god, generell kompetanse på statstøtteregele og har nødvendig forståelse for de hensyn man må ta mht konstruksjon og drift av myndighetenes virkemidler.

I forhold til høringsnotatet vil vi imidlertid fokusere på de momenter vi har særlig kompetanse til å uttale oss på, hvilket først og fremst knytter seg til virkningen av foreslåtte begrensninger i definisjonen av FoU, samt forhold som knytter seg til IPR og FoU.

2. Avgrensning § 16-40-2 (2c)

Foreslåtte avgrensninger i FOU begrepet ” organisasjonsutvikling, opplæring eller kompetansetiltak ” kan ha utilsiktede virkninger i forhold til ønsket økning i innovasjon og FoU tiltak i tjenesteytende næringer.

Iflg. NHD arbeider de fleste i Norge med produksjon av tjenester. Tjenestesektoren (inklusive offentlig sektor) stod for 74 pst. av sysselsettingen i 2007 og nær 56 pst. av verdiskapingen. Privat tjenesteyting stod i 2007 for 46 pst. av sysselsettingen og om lag 40 pst. av verdiskapingen.

Etterspørselen etter tjenester har de siste årene vokst raskere enn etterspørselen etter varer.

I St. melding nr 7 ” Et nyskapende og bærekraftig Norge ” (Innovasjonsmeldingen) er følgende fremhevet:

”Tjenesteytende næringers betydning i norsk økonomi er i seg selv en grunn til å ha betydelig oppmerksomhet rettet mot innovasjon i disse næringene.

Innovasjon i tjenestenæringene er ofte knyttet til organisasjonsmessige eller markedsmessige innovasjoner. Organisatorisk innovasjon kan for eksempel være ny struktur eller ledelsesmetode for å øke effektiviteten i arbeidsprosesser.”

Videre står det her:

”En innovasjonspolitik for tjenesteinnovasjoner handler først og fremst om å sørge for at det er en bredde i innovasjonspolitikken som favner hele næringslivet og alle typer innovasjoner. Dette gjelder ikke minst de offentlige virkemidlene som skal bidra til kompetanse- og idégenerering.

Næringslivets konkurransevne er avhengig av at foretak og konserner er i stand til å ta i bruk og videreutvikle ny kunnskap og nye teknologiske og organisatoriske løsninger.”

Skal man oppfylle ambisjonene om å inkludere tjenester i SkatteFUNN er det viktig at premissene tilpasses det særpreg denne type innovasjon har. På samme måte som at ny teknologi blir implementert i en produksjonsbedrift for å oppnå nye merverdier i produkter, er det like viktig at det investeres i nye organisasjonsformer og ny adferd og ekspertise i tjenesteytende selskaper, da forretningsmodellen til denne type selskaper ofte er bygd opp gjennom en interaksjon mellom ansattes adferd og kompetanse og støttende systemer (for eksempel IKT).

Nye forretningsmuligheter og forretningsmodeller oppstår ofte gjennom FoU aktiviteter knyttet til nye former for organisering og kompetanseutvikling.

Det er imidlertid viktig å skille mellom tiltak på dette området som er knyttet til endringstiltak for å bringe frem helt nye organisasjonsformer og kompetansenivåer og tiltak som kun har relevans til ordinær drift/ alminnelig forbedringsarbeid.

Anbefaling:

SkatteFUNN har en allmenngyldig presisering av at tiltak som er siktet inn mot ordinær drift ikke er støtteberettiget. Dersom denne generelle forutsetningen er tilstrekkelig, ville vi anbefale at foreslåtte avgrensning (2c) ble fjernet helt for å kunne åpne opp for slike viktige aktiviteter i tilknytting til tjenesterettet FoU.

I motsatt fall ville vi sterkt anbefale en formulering for pkt 2c i retning av ” organisasjonsutvikling, opplæring eller kompetansetiltak som ikke spesifikt er knyttet til utvikling av nye tjenester, prosesser eller forretningsmodeller.”

3. Avgrensning § 16-40-2 (2d)

Foreslåtte avgrensninger i FoU begrepet ” kunde – eller markedsundersøkelser ” vil kunne diskriminere tiltak for å bringe frem ny viten om brukerne som kan være av avgjørende betydning for vellykkede FoU prosjekter.

Innenfor tjenesteinnovasjon, men også i økende grad innen produksjon & teknologitunge miljøer er det en økende bevissthet for nødvendigheten av å utforske brukernes erkjente og latente behov for å vinne konkurransefortrinn og øke treffsikkerheten i innovasjons- og FoU prosjekter.

Iflg. En næringslivsundersøkelse gjennomført av Synovate for Norsk Designråd i 2009 oppga kun 17 % av bedriftene at de benyttet noe form for brukerstudier i sitt innovasjonsarbeid. Med brukere menes her forbruker, bedrift, fagmiljøer, organisasjoner, etc.

Denne utfordringen er også spesifikt kommentert i Innovasjonsmeldingen:

”Innovasjon oppstår ofte i møtet mellom leverandør og brukere. Det kalles gjerne brukerdrevet innovasjon når virksomheter aktivt innhenter og utnytter brukerens krav, kunnskap, erfaringer og adferd i forbindelse med utviklingen av nye varer, prosesser og tjenester. Ved å sette brukernes behov i sentrum er formålet å produsere det som etterspørres, i stedet for å selge det som blir produsert.”

Designdrevet innovasjonsmetodikk imøtekommer eksempelvis denne utfordringen og involverer ofte kompetansemiljøer som etnologer, antropologer, sosiologer, designere etc. Dette for å fremskaffe ny viten om brukerne for å kunne planlegge og iverksette FoU tiltak med høyere resultatverdi enn løsninger som finnes på markedet i dag.

Anbefaling:

Begrepet ”kunde og markedsundersøkelser” bør fortsatt stå på listen over avgrensninger, men bør inkludere en presisering av at dette ikke gjelder brukerundersøkelser og studier for å tilegne seg ny viten om udekkede brukerbehov knyttet til å definere retning og innhold i et FoU prosjekt.

4. Benyttede begreper i § 16-40-2

Så vidt vi kan se benyttes begrepene ” Varer, tjenester og produksjonsmåter”, samt ” varer, prosesser eller tjenester” i høringsnotatet.

I en uoffisiell oversetting av ”Kommisjonsforordning (EF) nr. 800/2008 av 6. august 2008” hentet fra www.regjeringen.no benyttes følgende begrep bl.a. i artikkel 33:

”«industriell forskning» planlagt forskning eller kritisk undersøkelse med sikte på tilegnelse av ny kunnskap og ferdigheter for å utvikle nye produkter, prosesser eller tjenester eller som kan føre til betydelig forbedring av eksisterende produkter, prosesser eller tjenester.

Uttrykket ”prosesser” finner vi mer dekkende for de FoU utfordringene man finner både i produkt – og tjenesteproduserende bedrifter. (Begrepet ”produksjonsmåter” blir semantisk sett først og fremst knyttet til industriell virksomhet.) Begrepet ”produkter” er likeledes mer dekkende enn ”varer”.

Anbefaling:

Vi vil anbefale at man benytter begrepene ”produkter, prosesser eller tjenester”. (Vi henviser også til pkt 2 i vår høringsuttalelse.)

5. Vedr. immaterielle rettigheter (IPR)

Høringsnotatet diskuterer forhold som kan ha relevans til IPR. Det er vårt inntrykk at dette kan gjelde to situasjoner:

1. Reduksjon av fradragsgrunnlaget tilsvarende inntekter fra prosjektet
2. Aksept av initiale IPR- kostnader knyttet til et FoU prosjekt

I EU forordning 800/2008 er følgende hentet fra artikkel 33 – Støtte til SMB` s kostnader knyttet til IPR:

”Følgende kostnader skal være støtteberettigede:

- a) Alle kostnader forut for tildelingen av rettigheten i første jurisdiksjon, herunder kostnader knyttet til utarbeiding, inngivelse og oppfølging av søknaden så vel som kostnader for å fornye søknaden før rettigheten er tildelt.*
- b) Kostnader i forbindelse med oversetting samt andre kostnader ved å få tildelt rettigheten eller få den godkjent i andre jurisdiksjoner.*
- c) Kostnader ved å forsvare rettighetens gyldighet under den formelle behandlingen av søknaden, og mulige innsigelsesprosedyrer, også når slike kostnader påløper etter at rettigheten er tildelt.”*

Videre finner vi følgende utdrag fra Innovasjonsmeldingen:

”Videre er det viktig å ha velfungerende systemer for rettighetsbeskyttelse, slik at norsk næringsliv får sikret sine rettigheter på lik linje med bedriftene i våre konkurrentland. Systemer for beskyttelse av immaterielle verdier kan dessuten stimulere til utvikling av ny kunnskap i form av nye tekniske løsninger eller nye kulturelle uttrykk.”

”Blant årsakene til at mange små og mellomstore bedrifter ikke søker om beskyttelse av immaterielle rettigheter er manglende kompetanse og manglende økonomiske ressurser.”

Vi forstår summen av disse forholdene dit hen at det er ønskelig å stimulere norsk næringsliv til å inkludere tiltak som har til hensikt både å benytte seg av IPR studier i

tilknytting til sine FoU- prosjekter for å øke verdien av selve FoU- innsatsen, samt å øke bevisstheten omkring nødvendigheten av å sikre oppnådde resultater mot kopiering fra andre på et tidlig stadium.

Det ville derfor være kontraproduktivt å ekskludere tiltak knyttet til disse forhold i forbindelse med SkatteFUNN ordningen.

Hensikten med SkatteFUNN ordningen er bl.a. å stimulere til økt verdiskapning i næringslivet gjennom økt innsats på FoU. Dersom oppnådd verdiskapning i tilknytning til IPR skal komme til reduksjon i fradraggrunnlaget ville dette være problematisk av flere grunner :

- SkatteFUNN ordningen vil bli mindre økonomisk attraktiv for bedriftene og formålet med ordningen svekkes.
- Ønsket om større bevissthet og investeringer i IPR vil ikke oppnås.
- Fastsettelse av verdigrunnlaget som skal legges til grunn for en reduksjon tror vi vil medføre store utfordringer, både mht definisjoner, tidsavgrensninger, administrasjon og oppfølging/kontroll.
- Det vil oppstå store pedagogiske utfordringer m.h.t. å beskrive forskjellen mellom hvilke verdier et FoU prosjekt har skapt som kommer til fradrag og hvilke verdier som ikke kommer til fradrag på en slik måte at bedriftene finner dette hensiktsmessig og logisk.

Anbefaling:

Dersom vår tolkning av høringsnotatet på dette punktet er korrekt vil vi sterkt anbefale at:

1. IPR kostnader i henhold til føringene gitt i EU forordning 800/2008 - artikkel 33 inkluderes i fradraggrunnlaget.
2. Oppnådde IPR verdier av et FoU prosjekt kommer ikke til reduksjon i fradraggrunnlaget.

Med vennlig hilsen
Norsk Designråd

Skule Storheill
Direktør FOU og innovasjon
Sign.